

Sprawozdanie

z wykonania planu finansowego

Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

za 2021 rok

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

ul. Szamocka 3,5

01-748 Warszawa

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	4
2. PRZYCHODY ZAKŁADU	6
2.1. Odpis z FUS i FEP	8
2.2. Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS	8
2.3. Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty	10
2.4. Przychody finansowe	12
2.5. Pozostałe przychody	13
3. KOSZTY DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU	14
3.1. Amortyzacja	16
3.2. Materiały i energia	16
3.3. Usługi obce	17
3.4. Podatki i opłaty	21
3.5. Wynagrodzenia	23
3.6. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	25
3.7. Pozostałe koszty	27
3.8. Koszty finansowe	27
3.9. Pozostałe koszty operacyjne	28
4. WYDATKI INWESTYCYJNE	28
5. ODSETKI DO OFE	29
6. WYNIK FINANSOWY	29
7. ŚRODKI FINANSOWE	29
8. ZOBOWIĄZANIA, NALEŻNOŚCI I ZAPASY	29

1. WSTĘP

Plan finansowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS, Zakład) na 2021 rok został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą ZUS uchwałą Nr 32/IV/V/2020 z dnia 30 września 2020 roku.

W 2021 roku plan ten został dwukrotnie zmieniony. Pierwsza zmiana, zatwierdzona przez Radę Nadzorczą ZUS uchwałą Nr 17/II/V/2021 dnia 17 czerwca 2021 roku, dotyczyła dostosowania danych zawartych w planie finansowym Zakładu do wielkości odzwierciedlających stan faktyczny wynikający z zapisów w księgach rachunkowych Zakładu na dzień 1 stycznia 2021 roku oraz aktualizacji prognozy danych w części „*Stan na koniec roku*”, tj. na dzień 31 grudnia 2021 roku. Druga zmiana, zatwierdzona przez Radę Nadzorczą ZUS uchwałą Nr 27/IV/V/2021 dnia 10 listopada 2021 roku, dotyczyła przemieszczenia niezaangażowanych środków w ramach planu finansowego ZUS na zwiększenie funduszu wynagrodzeń osobowych wraz z pochodnymi, z przeznaczeniem na nagrody dla pracowników Zakładu „za szczególne osiągnięcia w pracy”. Zmiana ta spowodowała wzrost wyniku finansowego brutto i netto, ze względu na przemieszczenie środków w planie finansowym ZUS z pozycji „Nakłady na budowę, ulepszenie i zakup środków trwałych” na pozycje kosztów działalności bieżącej.

W 2021 roku Zakład realizował wiele nowych znaczących przedsięwzięć, wynikających przede wszystkim ze zmian legislacyjnych, w szczególności regulacji antykrzysowych¹ związanych z pandemią, przygotowaniem do wdrożenia rozwiązań reformy Polskiego Ładu², jak również zadań dotyczących obsługi wypłat nowych rodzajów świadczeń w ramach programów rządowych. Sprawna realizacja nowych zadań wymagała często intensywnych przygotowań finansowych, organizacyjnych, informatycznych – dokonanych w bardzo krótkim czasie.

Realizacja tych przedsięwzięć związana była z:

1. obsługą i wypłatami świadczeń, takich jak:
  - dodatkowe jednorazowe świadczenia pieniężne dla emerytów i rencistów „14-sta emerytura”³,
  - świadczenia wychowawcze w ramach programu „Dobry start” (tzw. „300+”)⁴;
2. wdrożeniem oraz kontynuacją kluczowych projektów legislacyjnych, takich jak:
  - waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych oraz składek,
  - dokumentowanie kwarantanny i izolacji do wypłaty świadczeń w razie choroby i opieki,
  - uruchomienie od dnia 1 stycznia 2021 roku rejestrów umów o dzieło,
  - przygotowanie do uruchomienia od dnia 1 stycznia 2022 roku obsługi: (1) świadczenia wychowawczego w ramach programu Rodzina 500+⁵, (2) Rodzinnego Kapitału

¹ Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych [Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, z póź.zm.]; Ustawa z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 [Dz. U. z 2022 r. poz. 376]

² Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw [Dz. U. z 2021 r. poz. 2105, 2349, 2427, 2469]

³ Ustawa z dnia 21 stycznia 2021 r. o kolejnym w 2021 r. dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów [Dz.U. poz. 432]

⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu "Dobry start"[Dz. U. poz. 1092]

⁵ Ustawa z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw [Dz.U. poz. 1981]

Opiekuńczego „RKO” oraz (3) dofinansowania pobytu dziecka w żłobku, tzw. „żłobkowe”⁶, (4) wdrożenia zmian dotyczącej składki zdrowotnej i tzw. „emerytury bez podatku” w ramach reformy „Polski Ład”;

3. świadczeniem wsparcia dla przedsiębiorców w związku z pandemią, w zakresie:
- obsługi wypłat (1) świadczenia postojowego, (2) bonu turystycznego oraz (2) dodatkowego zasiłku opiekuńczego,
  - obsługi wniosków dotyczących (1) zwolnienia z opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, (2) odroczenia terminu płatności lub rozłożenia na raty należności z tytułu składek bez opłaty prolongacyjnej, (3) wstrzymania działań egzekucyjnych.

Jednocześnie w 2021 roku Zakład realizował przyjętą Strategię ZUS na lata 2021-2025, budując nowoczesne usługi cyfrowe i rozwiązania biznesowe w ramach e-administracji i e-usług oferowanych na Platformie Usług Elektronicznych „PUE”. Wprowadziliśmy obsługę klientów w formie e-wizyt oraz punktów mobilnych, zwiększyliśmy poziom ubankowienia świadczeń wypłacanych przez ZUS, kontynuowaliśmy wdrażanie automatyzacji rozliczeń płatników składek, wypłaty zasiłków oraz świadczeń emerytalno-rentowych, wprowadziliśmy pełną automatyzację i elektroniczną obsługę nowych zadań (np. 300+ i przygotowanie do obsługi 500+, RKO czy „żłobkowego”), prowadziliśmy digitalizację akt płatników, ubezpieczonych i świadczeniobiorców.

Wszystkie projekty wymagały szczególnego i sprawnego przygotowania oraz zarządzania budżetem, w celu jak najlepszego wykorzystywania posiadanych zasobów. Przy tak dużej skali nowych zadań, reform i przedsięwzięć Zakład realizował wszystkie nowe zadania z zatwierdzonego budżetu 2021 roku w pełni kontrolując reżim kosztów działalności bieżącej Zakładu, jak również wydatków inwestycyjnych.

W 2021 roku Zakład kontynuował podjęte w 2020 roku nadzwyczajne zasady zarządzania budżetem Zakładu, w związku z: (1) zamrożeniem wysokości głównego źródła przychodów Zakładu, tj. odpisu z FUS na działalność ZUS w planie finansowym ZUS na 2021 rok – na poziomie roku 2020 oraz roku 2019, (2) trwającą sytuacją kryzysową spowodowaną epidemią COVID-19. Działania te Zakład realizował w ramach programu strategicznego, „Optymalizacja budżetu ZUS”, który został ujęty w Strategii Zakładu na lata 2021-2025. Podejmowane przez Zakład w 2021 roku działania związane z realizacją programu obejmowały w szczególności:

- wstrzymanie części zadań, ograniczenie budżetów jednostek organizacyjnych ZUS oraz wprowadzenie zasad oszczędnego planowania i wydatkowania środków,
- utrzymywanie i odtwarzanie rezerw centralnych, które stanowiły źródło finansowania legislacji oraz zadań nieprzewidzianych na etapie projektu planu finansowego ZUS – środki z rezerw były na bieżąco przydzielane jednostkom organizacyjnym ZUS na indywidualne, uzasadnione merytorycznie wnioski,
- wprowadzenie oddolnego szacowania przez jednostki organizacyjne ZUS przewidywanego wykonania w zakresie kosztów działalności bieżącej po każdym kwartale, a w zakresie zadań inwestycyjnych co miesiąc – umożliwiającego elastyczne zarządzanie środkami i przesuwanie

⁶ Ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym [Dz.U. poz. 2270]

ich do jednostek na realizację zadań priorytetowych, nowych lub takich, których koszty wzrastały w stosunku do pierwotnie planowanych,

- kontynuację comiesięcznego monitoringu wydatkowania środków na zadania związane z COVID-19, prowadzonego z poziomu oddziałów i centrali, który dostarczył danych dla celów informacji zarządczych.

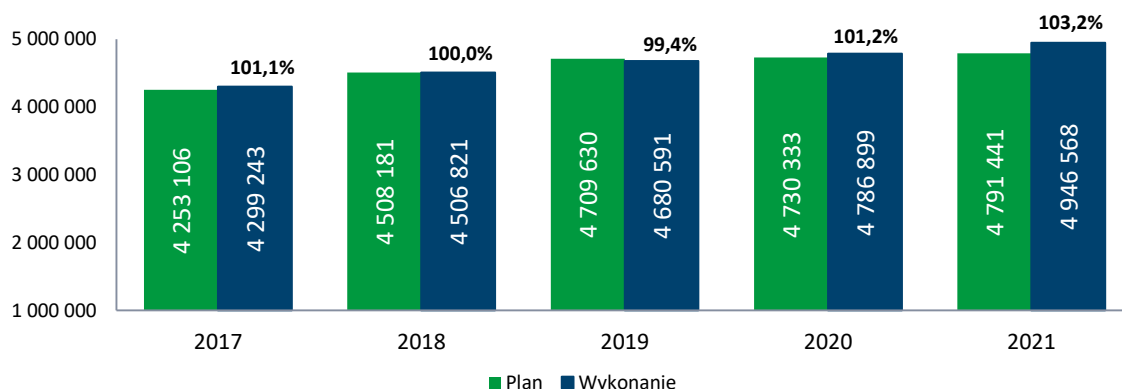
Dane z wykonania planu finansowego Zakładu za 2021 rok prezentowane w Sprawozdaniu przedstawiane są w ujęciu porównawczym do roku 2020.

2. PRZYCHODY ZAKŁADU

W 2021 roku Zakład uzyskał przychody ogółem **4.946.568 tys. zł**, tj. na poziomie wyższym od zaplanowanych o 155.127 tys. zł, co stanowiło 103,2% planu. W relacji r/r nastąpił wzrost przychodów o kwotę 159.669 tys. zł, tj. o 3,3%.

Relację wykonania do planu przychodów w latach 2017-2021 prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 1 Relacja wykonania do planu przychodów ogółem w latach 2017 - 2021 r. w tys. zł.

Na wykonanie planu w zakresie przychodów w 2021 roku wpłynęły:

- **przychody planowane**, które wyniosły 4.944.779 tys. zł, tj. 103,2% planu i stanowiły niemalże 100% przychodów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost przychodów planowanych o kwotę 159.840 tys. zł, tj. o 3,3%,
- **przychody nieplanowane**, które wyniosły 1.789 tys. zł, na co złożyły się:
  - przychody z tytułu rozliczenia środków uzyskanych w latach poprzednich z realizacji projektów z udziałem środków unijnych (1.484 tys. zł),
  - wpływy związane z likwidacją zdarzeń o charakterze nadzwyczajnym (199 tys. zł),
  - dodatnie różnice kursowe (106 tys. zł).

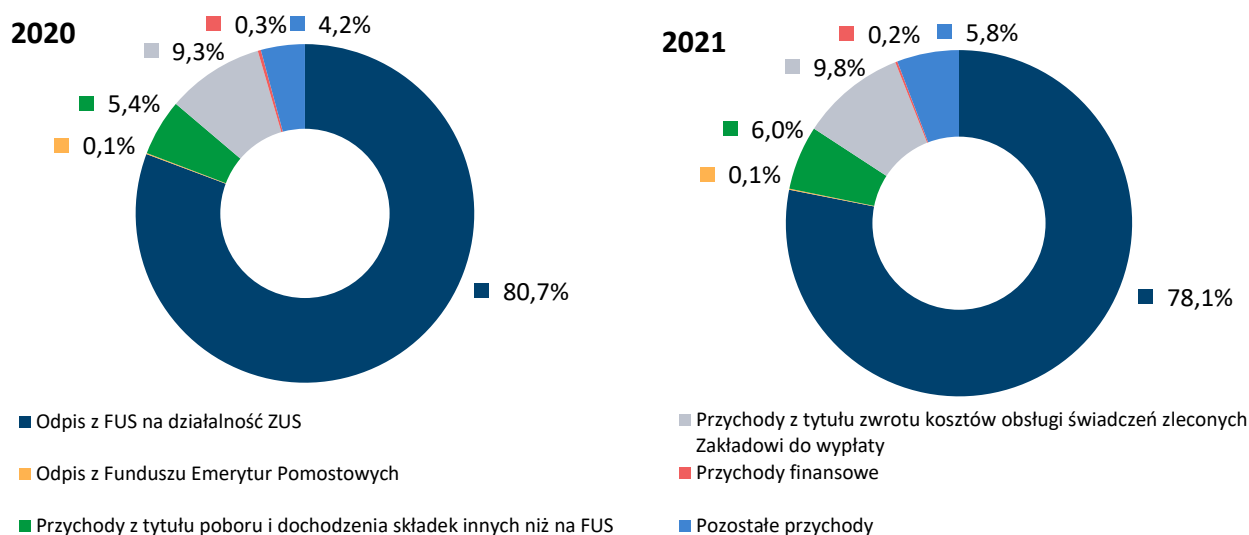
Uzyskane przez Zakład w 2020 i 2021 roku przychody ogółem w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1 Zestawienie przychodów Zakładu za 2020 i 2021 r.

Wyszczególnienie	2020		2021		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Przychody ogółem	4 786 899	101,2%	4 791 441	4 946 568	103,2%
Odpis z FUS na działalność ZUS	3 865 499	100,0%	3 865 499	3 865 499	100,0%
Odpis z Funduszu Emerytur Pomostowych	3 512	100,0%	4 081	4 081	100,0%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS	260 686	104,9%	233 531	294 883	126,3%
Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty	442 997	141,6%	443 863	483 325	108,9%
Przychody finansowe	14 307	58,4%	5 700	11 746	206,1%
Pozostałe przychody	199 898	72,6%	238 767	287 034	120,2%

Strukturę przychodów w 2020 i 2021 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 2 Struktura przychodów ogółem w 2020 i 2021 r.

Przychody ogółem w 2021 roku były wyższe od planowanych o 155.127 tys. zł, na co wpłynęły przede wszystkim:

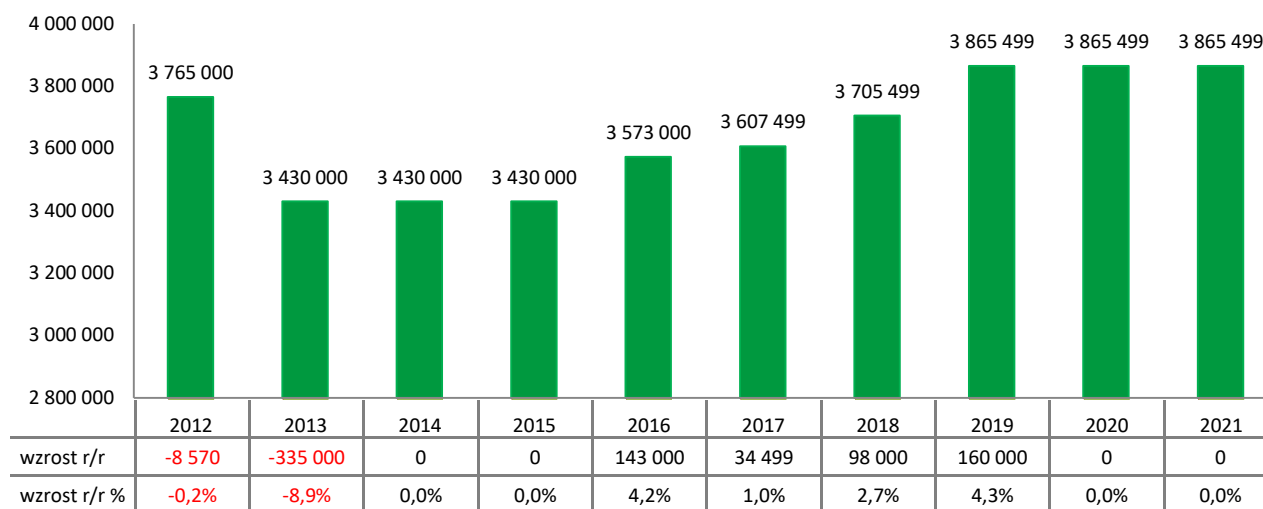
- nowe źródła przychodów wynikające z zadań zleconych Zakładowi z tytułu obsługi: (1) dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów (tzw. „14-sta emerytura”) oraz (2) świadczenia wypłaconego w ramach programu „Dobry start” (tzw. „300+”),
- kontynuacja obsługi przez Zakład zadania w zakresie poboru i dochodzenia składek na OFE, w związku z zawieszeniem prac legislacyjnych związanych z reformą OFE,
- wyższe przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS, w wyniku poprawy sytuacji makroekonomicznej w kraju oraz stopniowego znoszenia ograniczeń wprowadzonych w związku z pandemią (wyższe wpływy ze składek).

2.1. Odpis z FUS i FEP

Odpis z FUS na działalność Zakładu był główną pozycją uzyskanych przez Zakład w 2021 roku przychodów planowanych. Pozycja ta nie uległa zmianie w porównaniu z 2020 r., **w związku z zamrożeniem wysokości odpisu z FUS** w planie finansowym ZUS na 2021 rok na poziomie roku 2020 i roku 2019. **Odpis ten** wyniósł 3.865.499 tys. zł.

Kształtowanie się wysokości odpisu z FUS w latach 2012-2021 prezentuje poniższy wykres.

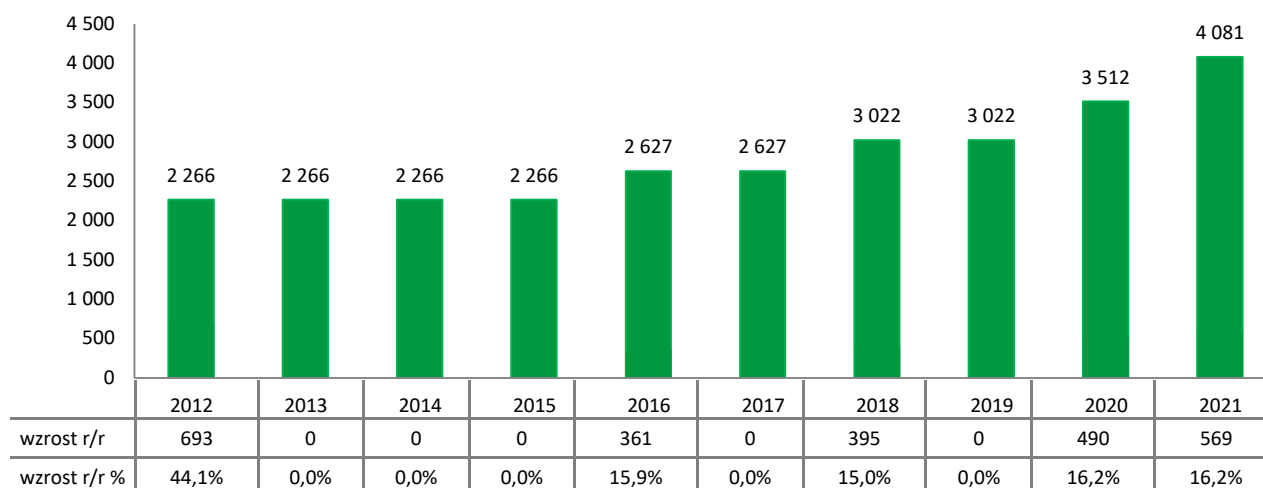
Wykres nr 3 Odpis z FUS w latach 2012-2021 w tys. zł.

W 2021 roku **odpis z FEP** wyniósł 4.081 tys. zł i był wyższy r/r o 569 tys. zł, tj. o 16,2%, co wynikało ze wzrostu tego odpisu w planie na 2021 rok w stosunku do planu z 2020 roku.

Kształtowanie się wysokości odpisu z FUS w latach 2012-2021 prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 4 Odpis z FEP w latach 2012-2021 w tys. zł.

2.2. Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS

Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w 2021 roku wyniosły **294.883 tys. zł**, tj. 126,3% planu i w ujęciu r/r były wyższe o 34.197 tys. zł, tj. o 13,1%.

Uzyskane przez Zakład w 2020 i 2021 roku przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2 Zestawienie przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS za 2020 i 2021 r.

Wyszczególnienie	2020		2021		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS:	260 686	104,9%	233 531	294 883	126,3%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na OFE	13 388	1378,8%	0	14 472	-
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na FP, FGŚP i FS, w tym:	69 751	94,3%	65 503	80 796	123,3%
- Fundusz Pracy	56 020	82,6%	53 325	34 683	65,0%
- Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	2 082	94,9%	2 109	2 439	115,6%
- Fundusz Solidarnościowy	11 649	293,9%	10 069	43 674	433,7%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do NFZ	177 546	102,3%	168 028	199 615	118,8%

W zakresie przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS dominującą pozycję stanowiły przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do Narodowego Funduszu Zdrowia („NFZ”), które w ujęciu r/r wzrosły o 22.069 tys. zł, tj. o 12,4%, w związku ze wzrostem podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne do kwoty 4.242,38 zł (wzrost r/r o 216,37 zł, tj. o 5,4%), wyliczanej na podstawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw⁷.

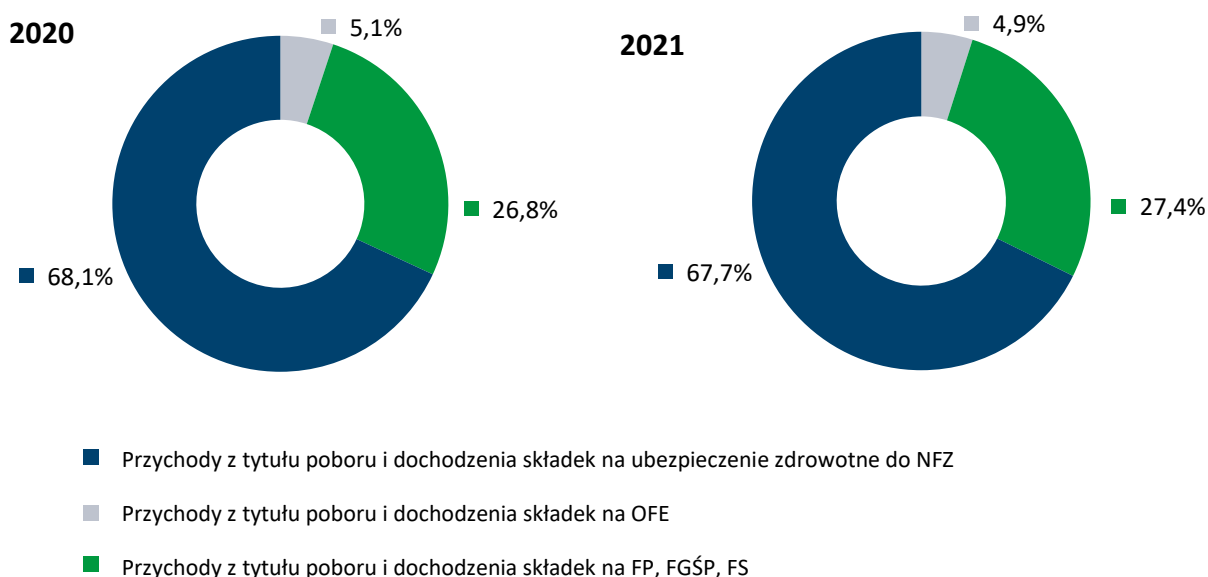
Drugą co do wielkości pozycję stanowiły przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na Fundusz Pracy („FP”), Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych („FGŚP”) i Fundusz Solidarnościowy („FS”), które w ujęciu r/r wzrosły o 11.045 tys. zł, tj. o 15,8%, w związku z poprawą sytuacji makroekonomicznej w kraju, stopniowym znoszeniem ograniczeń wprowadzonych w związku z pandemią oraz wzrostem wpływów ze składek.

Ostatnią co do wielkości pozycją były przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na otwarte fundusze emerytalne („OFE”), które w ujęciu r/r wzrosły o 1.084 tys. zł, tj. o 8,1%. W 2021 roku nie planowano wpływu przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek na OFE, ponieważ na etapie prac nad projektem planu finansowego ZUS na 2021 rok obowiązywały założenia zakładające przekształcenie OFE jeszcze w ubiegłym roku.

Strukturę poszczególnych grup przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w 2020 i 2021 roku prezentuje wykres nr 5.

⁷ Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku w 2020 r.

Wykres nr 5 Struktura przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w 2020 i 2021 r.

2.3. Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty

Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w 2021 roku wyniosły ogółem **483.325 tys. zł**, tj. 108,9% planu i w ujęciu r/r były wyższe o 40.328 tys. zł, tj. o 9,1%.

Uzyskane przez Zakład w 2020 i 2021 roku przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3 Zestawienie przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty za 2020 i 2021 r.

Wyszczególnienie	2020		2021		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm. tys. zł	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty:	442 997	141,6%	443 863	483 325	108,9%
Rent socjalnych	98 200	96,2%	97 002	103 625	106,8%
Zasiłków i świadczeń przedemerytalnych	12 382	83,8%	12 674	10 597	83,6%
Świadczeń na rzecz kombatantów	24 462	82,1%	26 916	20 184	75,0%
Świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS	17 848	103,5%	18 851	18 683	99,1%
Obsługa pozostałych świadczeń, w tym:	290 106	194,7%	288 420	330 236	114,5%
- przychody od komorników za udzielanie informacji	126 524	122,2%	131 699	138 652	105,3%
- rodzicielskie świadczenia uzupełniające	7 350	33,9%	13 493	11 543	85,5%
- świadczenia uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji	47 300	554,2%	53 894	42 320	78,5%
- dodatkowe roczne świadczenie pieniężne dla emerytów i rencistów	51 277	0,0%	53 264	98 491	184,9%
- świadczenia związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19	41 250	0,0%	18 857	22 081	117,1%
- świadczenie wychowawcze 300+	0	0,0%	0	1 318	0,0%

W zakresie przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty **dominującą pozycję** stanowiły przychody z **tytułu obsługi pozostałych świadczeń**, które w ujęciu r/r wzrosły o 40.130 tys. zł, tj. o 13,8%. W stosunku do planu przychody te były wyższe o 41.816 tys. zł, (tj. o 14,5%). Na wzrost tych przychodów wpłynęły:

- **przychody za udzielanie informacji komornikom** uzyskane w kwocie 138.652 tys. zł (wzrost r/r o 12.128 tys. zł, tj. o 9,6%), na co wpłynął wzrost liczby płatnych wniosków o udzielenie informacji r/r o 294 tys., tj. o 8,5%,
- **nowe źródła przychodów** uzyskane w kwocie łącznej 46.651 tys. zł z tytułu:
  - kolejnego dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów (tzw. „14-sta emerytura”), uzyskane w kwocie 45.333 tys. zł,
  - świadczenia wypłaconego w ramach programu „Dobry start” (tzw. „300+”) uzyskane w kwocie 1.318 tys. zł.

Jednocześnie odnotowano spadek **przychodów z tytułu obsługi świadczeń związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19**, które uzyskano w kwocie 22.081 tys. zł (spadek r/r o 19.169 tys. zł, tj. o 46,5%), na co wpłynął brak wpływów z wypłaty dodatku solidarnościowego (świadczenie to obowiązywało tylko w 2020 roku) oraz niższe wpływy z obsługi świadczenia postojowego (skutek znoszenia ograniczeń funkcjonowania poszczególnych rodzajów działalności gospodarczej).

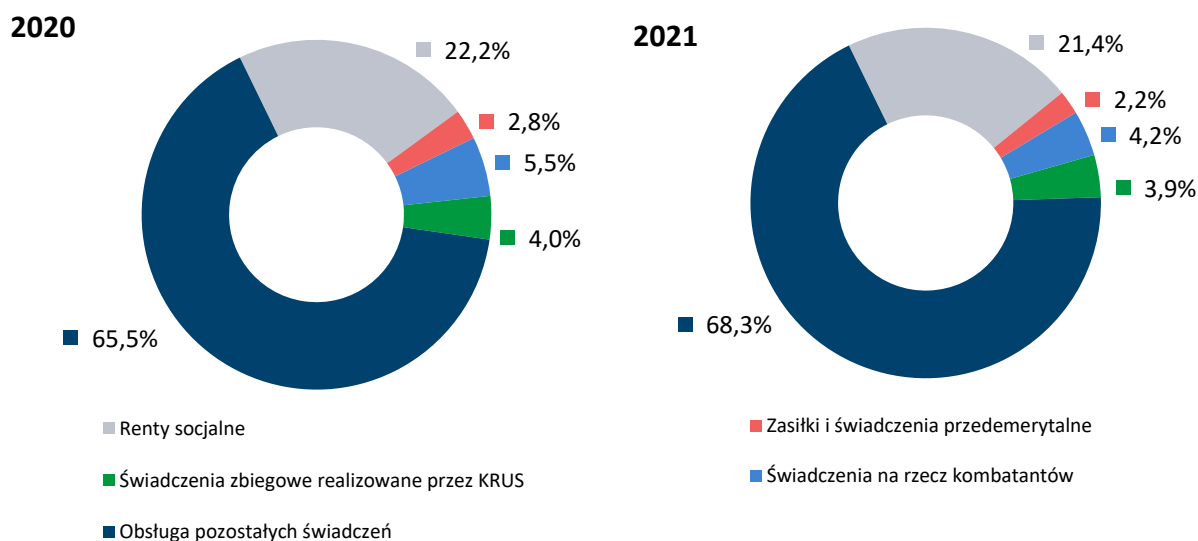
Drugą co do wielkości pozycję stanowiły przychody z **tytułu obsługi rent socjalnych** (w tym zasiłków pogrzebowych po osobach pobierających renty socjalne), które w ujęciu r/r wzrosły o 5.425 tys. zł, tj. o 5,5%, co było wynikiem zwiększenia wysokości świadczenia, w związku z jego waloryzacją.

Wyższe w ujęciu r/r o 835 tys. zł, tj. o 4,7% były również przychody z **tytułu obsługi świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS**, co było związane ze wzrostem przeciętnej wysokości świadczenia emerytalno-rentowego o 6,3% (głównie w wyniku waloryzacji), przy jednoczesnym spadku liczby osób pobierających świadczenia zbiegowe z KRUS o 1,5%, w tym samych emerytur o 1,3%.

W 2021 roku spadły natomiast przychody z **tytułu obsługi zasiłków i świadczeń przedemerytalnych oraz świadczeń na rzecz kombatanów**, o kwotę łączną 6.063 tys. zł, tj. 16,5%.

Strukturę przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w 2020 oraz 2021 roku prezentuje wykres nr 6.

Wykres nr 6 Struktura przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w 2020 i 2021 r.

Struktura przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w 2021 roku różniła się od 2020 roku. W związku z realizacją nowych zadań nastąpił wzrost udziału przychodów z tytułu obsługi pozostałych świadczeń o 2,8 p.p., przy jednoczesnym spadku udziału przychodów z tytułu rent socjalnych o 0,8 p.p., świadczeń na rzecz kombatantów o 1,3 p.p., zasiłków i świadczeń przedemerytalnych o 0,6 p.p. oraz świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS o 0,1 p.p.

2.4. Przychody finansowe

Przychody finansowe uzyskane przez Zakład w 2021 roku wyniosły ogółem **11.746 tys. zł**, co stanowiło 206,1% planu i w ujęciu r/r spadły o 2.561 tys. zł, tj. o 17,9%.

Na przychody finansowe złożyły się:

- **przychody planowane** w kwocie 11.640 tys. zł, tj. 204,2% planu, w tym m.in.:
  - odsetki uzyskane (wycofane) od OFE – kwota 3.524 tys. zł, które w ujęciu r/r wzrosły o 966 tys. zł, tj. o 37,8%,
  - odsetki od krótkoterminowych papierów wartościowych – kwota 3.368 tys. zł, które w ujęciu r/r wzrosły o 1.336 tys. zł, tj. o 65,7%,
  - odsetki od długoterminowych papierów wartościowych – kwota 1.797 tys. zł, które w ujęciu r/r spadły o 4.906 tys. zł, tj. o 73,2%,
  - odsetki od środków na rachunkach bankowych i lokatach – kwota 1.704 tys. zł, które w ujęciu r/r wzrosły o 212 tys. zł, tj. o 14,2%,
- **przychody nieplanowane** w kwocie 106 tys. zł, które zostały uzyskane z tytułu dodatnich różnic kursowych.

Bezpośrednią przyczyną spadku przychodów finansowych w relacji r/r były niskie stopy procentowe w przeważającej części roku od środków finansowych utrzymywanych przez Zakład na rachunkach bankowych i lokatach.

2.5. Pozostałe przychody

Pozostałe przychody operacyjne uzyskane przez Zakład w 2021 roku wyniosły ogółem **287.034 tys. zł**, co stanowiło 120,2% planu i w ujęciu r/r wzrosły o 87.136 tys. zł, tj. o 43,6%.

Pozostałe przychody w 2021 roku były wyższe od planu o 48.267 tys. zł, co było skutkiem przede wszystkim wyższych wpływów z tytułu zwrotu kosztów egzekucyjnych. Udział pozostałych przychodów w przychodach ogółem zwiększył się o 1,6 p.p. (z 4,2% w 2020 roku do 5,8% w 2021 roku).

Na poziom wykonania planu finansowego w zakresie pozostałych przychodów złożyły się:

- **przychody planowane** w kwocie 285.351 tys. zł, tj. 119,5% planu, w tym, m.in.:
  - przychody z tytułu zwrotu kosztów egzekucyjnych – kwota 194.325 tys. zł, które w ujęciu r/r wzrosły o 75.816 tys. zł, tj. o 64,0%, co było spowodowane stopniowym znoszeniem ograniczeń działań egzekucyjnych wobec płatników, wprowadzonych w 2020 roku w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom społecznym i ekonomicznym pandemii COVID-19,
  - wynagrodzenie za terminowe wpłacanie podatku i składek oraz za ustalenie i wypłatę świadczeń z ubezpieczenia chorobowego – kwota 66.542 tys. zł, które w ujęciu r/r wzrosły o 8.169 tys. zł, tj. o 14,0%,
  - wpływ zasądzonych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego – kwota 12.518 tys. zł, które w ujęciu r/r wzrosły o 1.232 tys. zł, tj. o 10,9%,
- **przychody nieplanowane** w kwocie 1.683 tys. zł, które zostały uzyskane m.in z tytułu:
  - rozliczenia środków uzyskanych w latach poprzednich z udziałem środków unijnych (1.484 tys. zł), z realizacji projektów m.in.:
    - Connecting Europe Facility (CEF) – Rozbudowa infrastruktury systemowo-sprzętowej środowisk Access Point (AP) i RINA na potrzeby EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information) w ZUS,
    - POWER OŚRODKI – Wdrożenie nowego modelu kształcenia specjalistów ds. zarządzania rehabilitacją – jako element systemu kompleksowej rehabilitacji w Polsce,
    - POWER STUDIA – Wypracowanie i pilotażowe wdrożenie modelu kompleksowej rehabilitacji umożliwiającej podjęcie powrót do pracy,
  - wpływów uzyskanych w związku z likwidacją zdarzeń o charakterze nadzwyczajnym (199 tys. zł).

Ponadto, w 2021 roku:

- dokonane zostały odpisy aktualizujące wartość inwestycji w kwocie 280 tys. zł,
- rozwiązane zostały rezerwy 12.057 tys. zł na postępowania sądowe oraz niewykorzystane urlopy pracownicze.

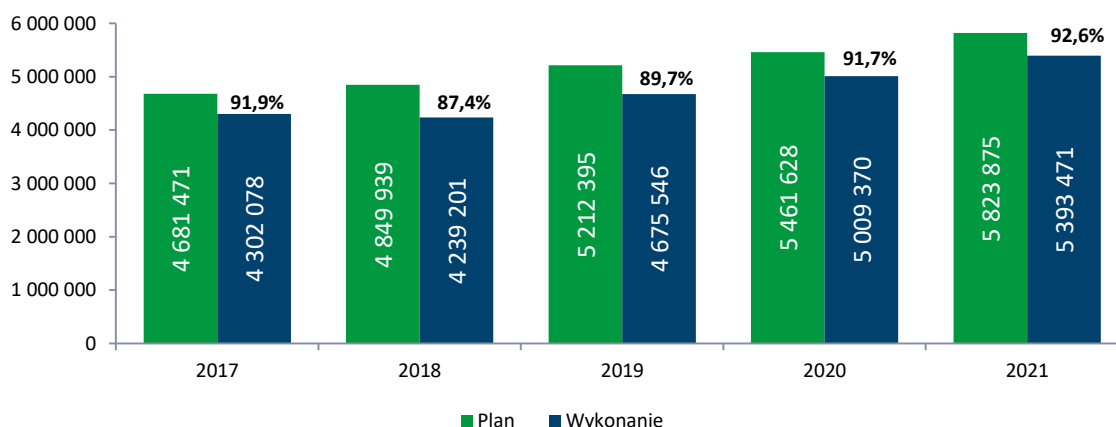
Zdarzenia powyższe znalazły swoje odzwierciedlenie w przychodach ogółem Zakładu, natomiast jako pozycje memoriałowe nie spowodowały wpływu środków pieniężnych.

3. KOSZTY DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU

Koszty działalności bieżącej Zakładu z amortyzacją według stawek za 2021 rok wyniosły **5.393.471 tys. zł**, co stanowiło 92,6% planu, a bez amortyzacji według stawek 5.089.212 tys. zł, co stanowiło 93,8% planu. W relacji r/r nastąpił wzrost kosztów działalności bieżącej o kwotę 384.101 tys. zł, tj. o 7,7%, co w głównej mierze było związane ze wzrostem kosztów wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń.

Relację wykonania do planu kosztów działalności bieżącej w latach 2017-2021 prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 7 Wykonanie kosztów ogółem z amortyzacją według stawek w latach 2017 - 2021 r. w tys. zł.

Na wykonanie planu w zakresie kosztów działalności bieżącej w 2021 roku wpłynęły:

- **koszty planowane**, które wyniosły 5.393.239 tys. zł, tj. 92,6% planu i stanowiły niemalże 100% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost kosztów planowanych o kwotę 384.165 tys. zł, tj. o 7,7%,
- **koszty nieplanowane**, które wyniosły 232 tys. zł, na co złożyły się:
  - ujemne różnice kursowe (216 tys. zł),
  - zdarzenia losowe o charakterze nadzwyczajnym (16 tys. zł).

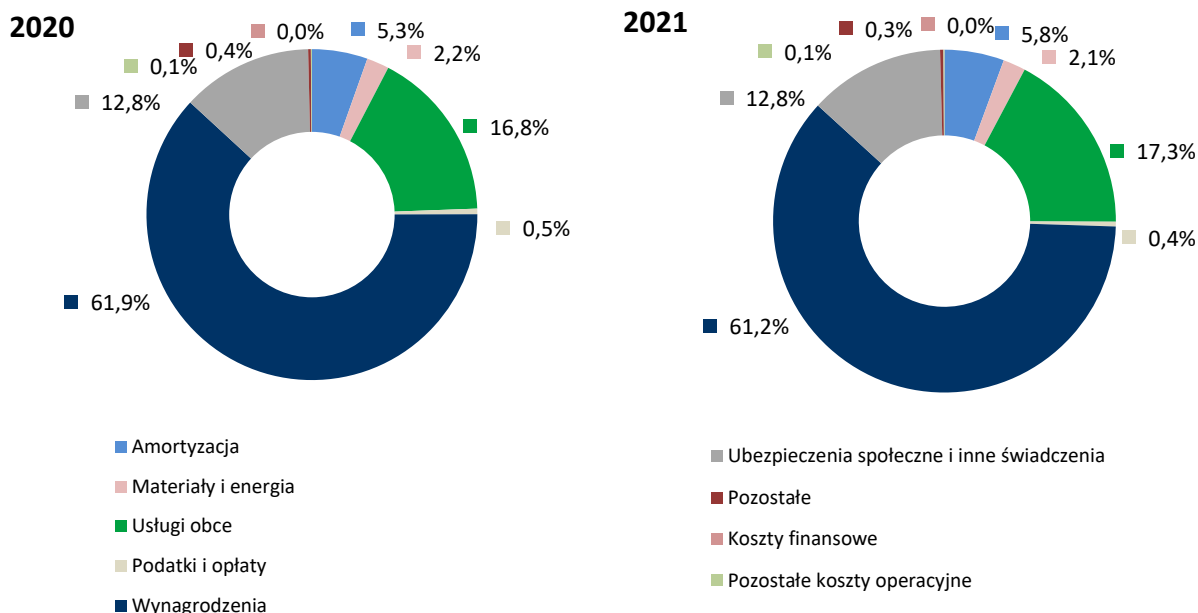
Poniesione przez Zakład w 2020 i 2021 roku koszty działalności bieżącej w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia tabela nr 4.

Tabela nr 4 Zestawienie kosztów działalności bieżącej Zakładu według rodzaju za 2020 i 2021 r.

Treść	2020		2021		
	Wykonanie okres styczeń-grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm. tys. zł	Wykonanie okres styczeń-grudzień tys. zł	% wykonania planu
Koszty ogółem działalności bieżącej z amortyzacją wg stawek	5 009 370	91,7%	5 823 875	5 393 471	92,6%
Koszty ogółem działalności bieżącej (bez amortyzacji wg stawek)	4 740 255	92,1%	5 427 543	5 089 212	93,8%
Amortyzacja	272 566	84,5%	403 833	308 494	76,4%
Materiały i energia	109 837	65,4%	155 778	114 605	73,6%
Usługi obce	841 004	79,2%	1 126 737	932 391	82,8%
Podatki i opłaty	27 194	53,3%	39 028	23 987	61,5%
Wynagrodzenia	3 099 833	99,2%	3 310 115	3 301 529	99,7%
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	640 706	93,8%	736 394	690 271	93,7%
Pozostałe	13 097	34,9%	33 372	16 436	49,3%
Koszty finansowe	529	52,9%	2 000	541	27,1%
Pozostałe koszty operacyjne	4 602	35,4%	16 618	5 217	31,4%

Strukturę wykonania kosztów ogółem działalności bieżącej (z amortyzacją) w 2020 i 2021 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 8 Struktura kosztów ogółem w 2020 i 2021 r.

Wykonanie kosztów działalności bieżącej Zakładu z amortyzacją według stawek w 2021 roku było niższe od planu o 430.404 tys. zł, tj. o 7,7%, na co wpłynęły w szczególności: (1) realizacja programu strategicznego „Optymalizacja budżetu ZUS” i brak konieczności pełnego wykorzystania rezerw centralnych, (2) kontynuacja planu oszczędności, (3) elektroniczacja i depiaryzacja,

(4) ograniczenia wpływające na funkcjonowanie instytucji wynikające z wprowadzanego lockdownu w związku z sytuacją kryzysową spowodowaną pandemią, (5) oszczędności wynikające z uzyskiwania korzystnych cenowo ofert w prowadzonych postępowaniach o zamówienie publiczne i korzystnie zawieranych umów.

3.1. Amortyzacja

Koszty amortyzacji za 2021 rok wyniosły **308.494 tys. zł**, tj. 76,4% planu i stanowiły 5,7% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o kwotę 35.928 tys. zł, tj. o 13,2%.

Poniesione przez Zakład w 2020 i 2021 roku koszty amortyzacji w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5 Zestawienie kosztów amortyzacji za 2020 i 2021 r.

Treść	2020		2021		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm. tys. zł	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Amortyzacja ogółem	272 566	84,5%	403 833	308 494	76,4%
Amortyzacja według stawek	269 114	85,4%	396 332	304 259	76,8%
Zakup wyposażenia o niskiej wartości	3 452	45,4%	7 501	4 235	56,5%

W zakresie kosztów amortyzacji, dominującą pozycją są **koszty amortyzacji według stawek** (naliczanej od środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych), które w relacji r/r wzrosły o 35.145 tys. zł, tj. o 13,1%. Wzrost tych kosztów jest pochodną: (1) poziomu realizacji planu inwestycyjnego Zakładu w ubiegłych latach, (2) sukcesywnego odtwarzania majątku Zakładu, w tym infrastruktury IT oraz (3) modyfikacji i rozbudowy systemów IT, w związku z realizacją nowych zadań wynikających z programów rządowych i zmian legislacyjnych.

W ujęciu r/r nastąpił również wzrost kosztów amortyzacji jednorazowej dotyczącej **kosztów zakupu wyposażenia o niskiej wartości** o 783 tys. zł, tj. o 22,7%, co było związane przede wszystkim z zakupem skanerów dla jednostek organizacyjnych ZUS do elektronizacji dokumentów oraz wymianą zużytych mebli biurowych, celem poprawy warunków pracy pracowników ZUS.

Na niższy poziom realizacji planu w zakresie kosztów zakupu wyposażenia o niskiej wartości wpłynęły przede wszystkim: zawarcie umów na dostawy mebli biurowych na korzystniejszych warunkach cenowych oraz opóźnienia w terminach finalizacji postępowań o zamówienia publiczne.

3.2. Materiały i energia

Koszty zużycia materiałów i energii za 2021 rok wyniosły **114.605 tys. zł**, tj. 73,6% planu i stanowiły 2,1% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o kwotę 4.768 tys. zł, tj. o 4,3%.

Poniesione przez Zakład w 2020 i 2021 roku koszty materiałów i energii w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia tabela nr 6.

Tabela nr 6 Zestawienie kosztów materiałów i energii za 2020 i 2021 r.

Treść	2020		2021		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Materiały i energia	109 837	65,4%	155 778	114 605	73,6%
Materiały	45 909	48,0%	74 978	39 222	52,3%
Energia	63 928	88,4%	80 800	75 383	93,3%

Dominujący wpływ na poziom realizacji tych kosztów miały koszty **zużycia energii** (65,8%), które w ujęciu r/r wzrosły o 11.455 tys. zł, tj. o 17,9%, w wyniku ogólnorynkowego wzrostu cen energii elektrycznej oraz gazu.

W ujęciu r/r nastąpił jednocześnie spadek kosztów **zużycia materiałów** o 6.687 tys. zł (tj. o 14,6%), co było związane głównie z kontynuacją w Zakładzie działań oszczędnościowych, ograniczających wydatkowanie środków na niektóre rodzaje materiałów, jak również niższym w porównaniu do 2021 roku zużyciem środków ochronnych przed COVID-19.

Na niższy poziom realizacji planu w zakresie kosztów materiałów i energii największy wpływ miały między innymi:

- ograniczenia wydatkowania środków w związku z trwającą pandemią, m.in. na materiały biurowe, dekoracyjne i okolicznościowe, eksploatacyjne i części zamienne do urządzeń biurowych i innych, pojazdów, jak również związanych z eksploatacją budynków, paliwo, artykuły spożywcze na narady i spotkania oraz wydawnictwa fachowe, książki i prasę,
- oszczędności wynikające z uzyskania korzystniejszych ofert od kontrahentów, w wyniku przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w tym m.in. na zakup i dostawę papieru zwojowego na potrzeby produkcji poligraficznej, zakup materiałów i części zamiennych do biurowych urządzeń drukujących, maszyn i urządzeń poligraficznych oraz klimatyzatorów,
- ograniczenia kosztów zużycia papieru i kosztów materiałów eksploatacyjnych do urządzeń drukujących, m.in. dzięki elektronicznej obiegu dokumentów,
- wyjątkowo korzystne warunki atmosferyczne, które skutkowały niższym zużyciem energii cieplnej, gazu i oleju opałowego.

3.3. Usługi obce

Koszty usług obcych za 2021 rok wyniosły **932.391 tys. zł**, tj. 82,8% planu i stanowiły 17,3% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o kwotę 91.387 tys. zł, tj. o 10,9%.

Poniesione przez Zakład w 2020 i 2021 roku koszty usług obcych w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia tabela nr 7.

Tabela nr 7 Zestawienie kosztów usług obcych za 2020 i 2021 r.

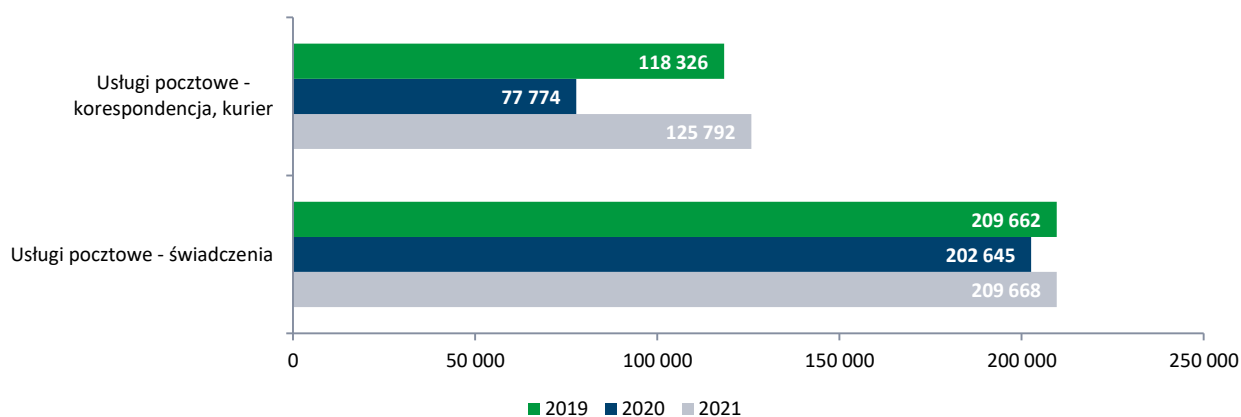
Treść	2020		2021		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Usługi obce	841 004	79,2%	1 126 737	932 391	82,8%
Usługi pocztowe i bankowe	287 717	78,0%	404 871	343 123	84,7%
Usługi telekomunikacyjne	14 473	78,3%	17 804	14 668	82,4%
Usługi związane z przetwarzaniem danych	270 848	80,6%	355 034	297 280	83,7%
Pozostałe, w tym:	267 966	79,2%	349 028	277 320	79,5%
Koszty najmu i utrzymania budynków, pomieszczeń i lokali, w tym:	162 993	91,8%	181 306	166 626	91,9%
- <i>dozór i ochrona</i>	72 739	94,5%	72 364	69 349	95,8%
- <i>usługi czystościowe</i>	82 838	93,6%	95 570	89 288	94,4%
Usługi remontowe i konserwacyjne, w tym:	52 600	65,3%	83 722	57 854	69,1%
- <i>remonty budowlane</i>	10 420	80,2%	20 000	12 621	63,1%
- <i>serwis i konserwacja urządzeń</i>	42 180	62,5%	63 722	45 233	71,0%

W zakresie kosztów usług obcych dominującą pozycją w 2021 roku były **koszty usług pocztowych i bankowych**, które stanowiły 36,8% kosztów usług obcych i w ujęciu r/r wzrosły o 55.406 tys. zł, tj. o 19,3%. Wzrost tych kosztów dotyczył głównie:

- **kosztów przekazywania korespondencji** (oraz usług kurierskich) za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A. – wzrost r/r o 48.018 tys. zł, tj. o 61,7%, w związku z podwyżką ceny jednostkowej listu krajowego zwykłego z 1,09 zł na 2,08 zł oraz listu krajowego poleconego z 3,48 zł na 3,78 zł. W konsekwencji wzrostu stawek w nowej umowie Zakład poniósł wyższe koszty wysyłki masowej r/r o 29.965 tys. zł, tj. o 115,0%, w tym w szczególności wysyłki deklaracji podatkowych PIT o 94,8%, decyzji waloryzacyjnej o 89,5% oraz decyzji o 14-tej emeryturze,
- **kosztów przekazywania świadczeń gotówkowych** za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A. - wzrost r/r o 7.023 tys. zł, tj. o 3,5%, w związku z kosztami wypłaty nowego świadczenia, tj. 14-stej emerytury.

Poziom kosztów usług realizowanych za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A. w 2019, 2020 i 2021 r. prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 9 Wykonanie kosztów usług pocztowych w 2019, 2020 i 2021 r. w tys. zł.

Jednocześnie w 2021 roku nastąpił wzrost kosztów:

- **z tytułu korzystania z usługi OGNIVO** r/r o 483 tys. zł, tj. o 68,6%, z uwagi na zwiększoną liczbę wymiany informacji między instytucjami uprawnionymi do uzyskiwania danych, tj. komornikami, sądami, bankami. Zjawisko to jest związane ze stopniowym znoszeniem ograniczeń działań egzekucyjnych wobec płatników, wprowadzonych jeszcze w 2020 roku w celu przeciwdziałaniu negatywnym skutkom społecznym i ekonomicznym pandemii COVID-19,
- **usług bankowych**, w zakresie umowy scentralizowanej z PKO BP dotyczącej otwarcia i prowadzenia skonsolidowanych rachunków FUS, FEP oraz Zakładu i realizacji wypłat masowych r/r o 146 tys. zł, tj. o 2,7%, w szczególności z uwagi na wzrost liczby przelewów bankowych związanych z wypłatą nowych rodzajów świadczeń: „Dobry start” oraz 14-stej emerytury.

Drugą co do wielkości pozycję w zakresie kosztów usług obcych stanowiły **koszty usług związanych z przetwarzaniem danych** (31,9% kosztów usług obcych), które r/r wzrosły o 26.432 tys. zł, tj. o 9,8%, w wyniku zwiększenia nakładów na dostosowanie systemów IT do zmian legislacyjnych, jak również elektroniczną i automatyzację procesów.

W zakresie kosztów usług przetwarzania danych nastąpił:

- **wzrost kosztów pozostałych usług informatycznych** r/r o 32.733 tys. zł, tj. o 64,2%, wynikający ze wzrostu kosztów zadań (1) opieka serwisowa oprogramowania IBM [kwota 13.280 tys. zł], (2) usługi utrzymania środowiska systemowego (Mainframe, UNIX, Windows) [kwota 7.365 tys. zł], (3) wsparcie oraz opieka serwisowa oprogramowania Oracle [kwota 7.074 tys. zł], (4) rozwój, utrzymanie, migracja do nowego rozwiązania Systemu Zarządzania Tożsamością [kwota 6.465 tys. zł], (5) subskrypcja oprogramowania EDB Postgres Advanced Server wraz ze świadczeniem usług wsparcia [kwota 3.260 tys. zł],
- **wzrost kosztów eksploatacji i utrzymania systemów IT [KSI ZUS i Portal PUE]** r/r o 10.893 tys. zł, tj. o 7,5%, wynikający głównie z realizacji nowych zadań: (1) przygotowanie systemów informatycznych ZUS do obsługi zadań związanych z obsługą programów „Dobry start” (tzw. 300+), (2) przygotowanie systemu informatycznego KSI ZUS do zadań wynikających z realizacji zmiany ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych oraz niektórych innych ustaw⁸ oraz wzrostu kosztów zadań (1) dostosowanie systemów informatycznych ZUS do realizacji zadań wynikających z ustawy dotyczącej wsparcia przedsiębiorców w celu zniwelowania skutków pandemii wirusa SARS-CoV-2, (2) przygotowanie systemów informatycznych KSI ZUS oraz Portalu PUE do zadań wynikających z realizacji ustawy o niektórych działaniach w zakresie wspierania turystyki krajowej - Polskie Bony Turystyczne,

⁸ Ustawa z dnia 14 sierpnia 2020 r. o zmianie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych oraz niektórych innych ustaw [Dz.U. poz. 1578]

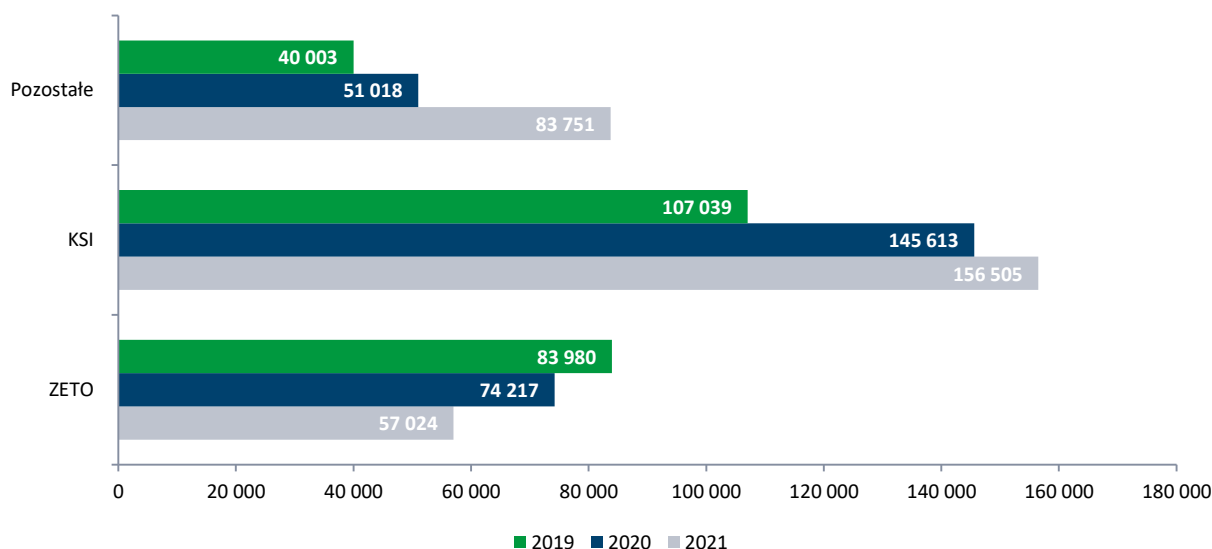
- **spadek kosztów usług przekazywania danych ZETO** o 17.193 tys. zł r/r, tj. o 23,2%, spowodowany zmniejszeniem liczby świadczeń przetwarzanych przez Zakłady Elektronicznej Techniki Obliczeniowej oraz przeniesieniem usług z ZETO do KSI przez 9 oddziałów ZUS.

Na niższe wykonanie planu finansowego na 2021 rok w zakresie kosztów usług związanych z przetwarzaniem danych największy wpływ miało:

- przesunięcie na rok 2022 części zadań, m.in.: zakup licencji Microsoft, serwis oprogramowania narzędziowego na platformie Mainframe, zakup usługi Premier Support,
- korzystnie zawarte umowy, m. in. na: wsparcie oraz opiekę serwisową oprogramowania Oracle, opiekę serwisową oprogramowania IBM.

Poziom kosztów usług przetwarzania danych w 2019, 2020 i 2021 r prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 10 Wykonanie kosztów usług związanych z przetwarzaniem danych w 2019, 2020 i 2021 r. w tys. zł.

Kolejną co do wielkości pozycją były **koszty usług pozostałych** (29,7% kosztów usług obcych), które w relacji r/r wzrosły o 9.354 tys. zł, tj. o 3,5%. Dominujący wpływ w tej grupie kosztów miały koszty najmu i utrzymania budynków, pomieszczeń i lokali, które w ujęciu r/r wzrosły o 3 633 tys. zł, tj. o 2,2%, w szczególności w zakresie kosztów usług utrzymania czystości (wzrost r/r o 7,8%). Poziom tych kosztów został zdeterminowany:

- koniecznością uwzględnienia uregulowań prawa zamówień publicznych, umożliwiających kontrahentom występowanie o zwiększenie wynagrodzenia, jeżeli wzrost kosztów z tytułu realizacji zawartej umowy spowodowany jest zmianą przepisów prawa,
- zwiększeniem zakresu usług sprzątnia o dodatkowe usługi dezynfekcji i ozonowania, które były realizowane w trosce o zapewnienie klientom i pracownikom ZUS właściwych warunków sanitarnych pomieszczeń, w związku z zagrożeniem epidemicznym.

Jednocześnie w 2021 roku nastąpił spadek r/r kosztów usług dozoru i ochrony mienia o 3.389 tys. zł, tj. o 4,7%, w związku z ograniczeniem ochrony fizycznej na rzecz systemów sygnalizacji włamania i napadu w budynkach oraz podłączenia ich do stacji monitorowania alarmów.

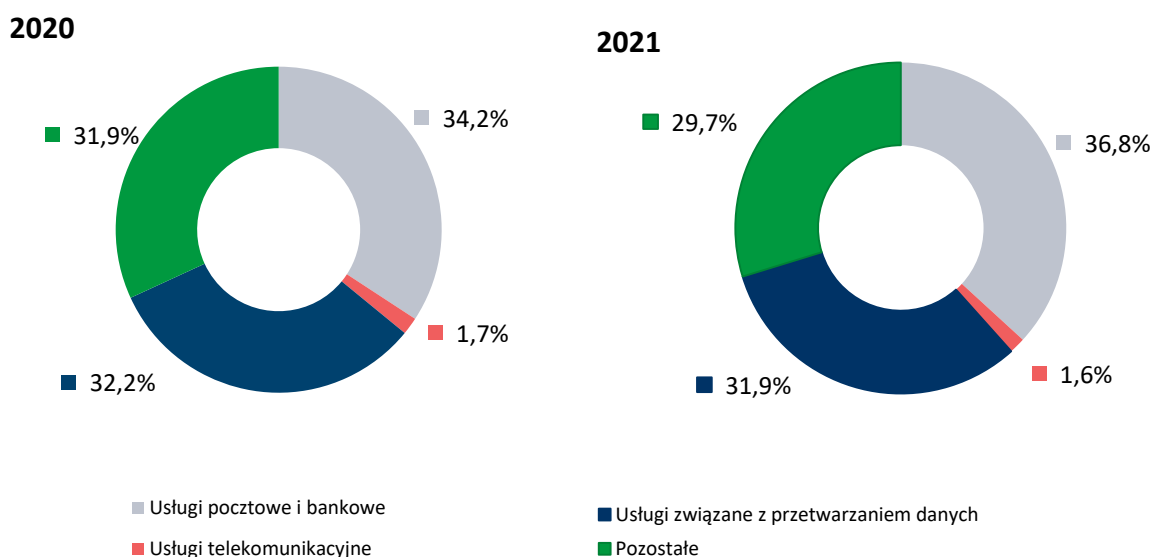
Na poziom wykonania planu finansowego na 2021 rok w zakresie kosztów usług pozostałych największy wpływ miało m.in:

- uzyskanie korzystnych cenowo ofert od kontrahentów na usługi czystościowe, dozór i ochronę mienia, odprowadzanie ścieków oraz usługi remontowe, konserwacyjne i serwisowe,
- niepełne wykorzystanie środków zabezpieczonych na ustawowo zagwarantowane wykonawcom waloryzacje stawek dla umów na usługi czystościowe oraz dozór i ochronę mienia,
- mniejsza liczba osób kierowanych na badania, spowodowana wstrzymaniem badań przez lekarzy orzeczników na skutek okresowego zamrożenia funkcjonowania Zakładu w warunkach epidemii,
- przesunięcie na rok 2022 części zadań: obsługa e-pieczeni, zakup usługi Premium Support-konsultacje, zakup wirtualnych bibliotek taśmowych wraz z 36 miesięcznym serwisem oraz modernizacja ITS x86.

Ostatnią co do wielkości pozycją były **koszty usług telekomunikacyjnych** (1,6% kosztów usług obcych), które w relacji r/r wzrosły o 195 tys. zł, tj. o 1,3%. Wzrost tych kosztów był spowodowany zwiększoną liczbą masowej wysyłki tekstowych wiadomości SMS do abonentów sieci komórkowych i sieci stacjonarnych oferujących funkcjonalność obsługi SMS, w związku z realizacją obsługi bonu turystycznego.

Strukturę kosztów usług obcych w 2020 i 2021 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 11 Struktura kosztów usług obcych w 2020 i 2021 r.

3.4. Podatki i opłaty

Koszty podatków i opłat za 2021 rok wyniosły **23.987 tys. zł**, tj. 61,5% planu i stanowiły 0,4% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił spadek tych kosztów o 3.207 tys. zł, tj. o 11,8%.

Poniesione przez Zakład w 2020 i 2021 roku koszty podatków i opłat w układzie wartościowym i procentowym przedstawia tabela nr 8.

Tabela nr 8 Zestawienie kosztów podatków i opłat za 2020 i 2021 r.

Treść	2020		2021		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Podatki i opłaty	27 194	53,3%	39 028	23 987	61,5%
Podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	9 993	86,9%	11 444	9 397	82,1%
Opłaty urzędowe - egzekucje	8 046	35,0%	12 500	7 865	62,9%
Opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów	2 303	76,8%	3 084	2 264	73,4%
Wpłaty na PFRON	6 851	50,7%	12 000	4 461	37,2%

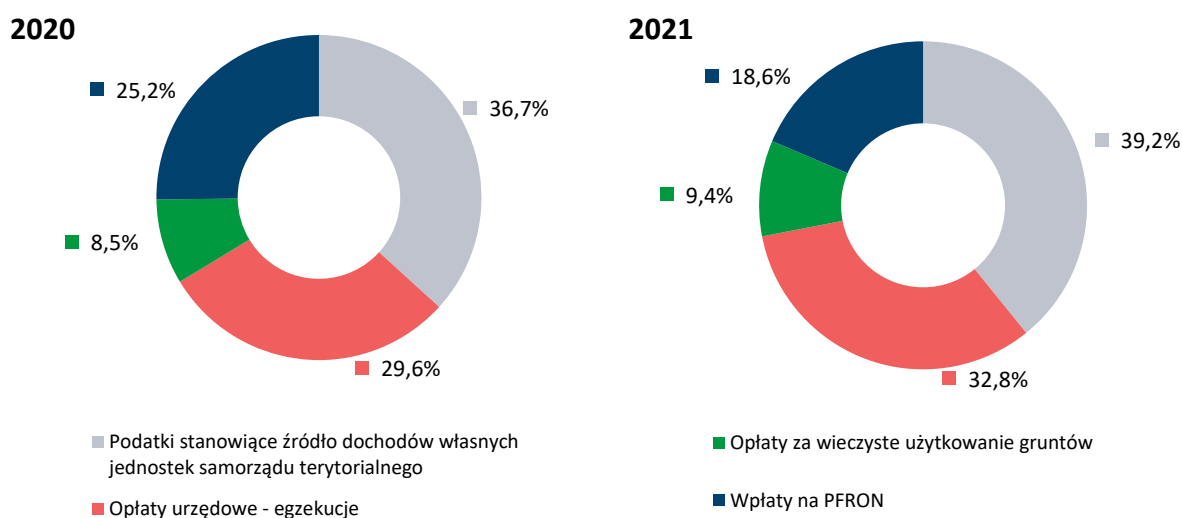
W zakresie kosztów podatków i opłat dominującą pozycją w 2021 roku były **podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego**, które stanowiły 39,2% kosztów podatków i opłat i w ujęciu r/r spadły o 596 tys. zł, tj. o 6,0%, w wyniku m.in. spadku opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Drugą, co do wielkości pozycję stanowiły **opłaty i koszty egzekucyjne** (32,8% kosztów w tej grupie), które w ujęciu r/r spadły o 181 tys. zł, tj. o 2,2%, co było wynikiem rozwiązań wynikających z Tarczy antykryzysowej, której celem była pomoc przedsiębiorcom w sytuacji kryzysowej spowodowanej epidemią poprzez m.in.: (1) zwolnienie z obowiązku okresowego opłacania składek oraz (2) udzielenie ulg w spłacie zobowiązań z tytułu składek.

Tendencję spadkową wykazały również **wpłaty na PFRON**, które w relacji r/r spadły o 2.390 tys. zł, tj. o 34,9%, co było konsekwencją: (1) spadku zatrudnienia ogółem w Zakładzie przy jednoczesnym wzroście zatrudnienia osób niepełnosprawnych – w 2021 roku wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wyniósł 4,64% i w relacji r/r był wyższy o 0,2 p.p., (2) skorzystania z kwot obniżek wpłat na PFRON dokonywanych przez Zakład korzystający z usług Zakładów Pracy Chronionej.

Strukturę kosztów podatków i opłat w 2020 i 2021 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 12 Struktura kosztów podatków i opłat w 2020 i 2021 r.

3.5. Wynagrodzenia

Koszty wynagrodzeń ogółem za rok 2021 wyniosły **3.301.529 tys. zł**, tj. 99,7% planu i stanowiły 61,2% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost kosztów wynagrodzeń o 201.696 tys. zł, tj. o 6,5%, z czego w zakresie wynagrodzeń osobowych o 200.000 tys. zł.

Poniesione przez Zakład w 2020 i 2021 roku koszty wynagrodzeń w układzie wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 9 Zestawienie kosztów wynagrodzeń za 2020 i 2021 r.

Treść	2020		2021		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm. tys. zł	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Wynagrodzenia	3 099 833	99,2%	3 310 115	3 301 529	99,7%
Wynagrodzenia osobowe	3 084 803	99,9%	3 286 415	3 285 196	100,0%
Pozostałe wynagrodzenia	15 030	40,5%	23 700	16 333	68,9%

Dominującą pozycją w kosztach wynagrodzeń były **wynagrodzenia osobowe** (99,5% kosztów wynagrodzeń), które w relacji r/r wzrosły o 200.393 tys. zł, tj. o 6,5%, co było konsekwencją przeprowadzenia zmian w planie finansowym ZUS na 2021 rok i przemieszczenia kwoty 200.000 tys. zł na zwiększenie funduszu wynagrodzeń osobowych, z przeznaczeniem na nagrody dla pracowników Zakładu „za szczególne osiągnięcia w pracy”. Zwiększenie środków w planie finansowym Zakładu na 2021 rok na wynagrodzenia osobowe było możliwe dzięki:

- nowelizacji „ustawy o budżecie”⁹,
- uzyskaniu zgody Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej oraz Ministerstwa Finansów,
- wygospodarowaniu przez Zakład oszczędności, tj. środków zgromadzonych w rezerwach centralnych dzięki kontynuowaniu przez ZUS w 2021 roku nadzwyczajnych zasad zarządzania budżetem Zakładu w ramach realizowanego programu strategicznego „Optymalizacja budżetu ZUS”,
- przeniesieniu wolnych środków z planu inwestycyjnego, wynikających z niemożliwości zrealizowania w 2021 roku części zadań oraz uzyskaniu oszczędności w wyniku korzystnie rozstrzygniętych postępowań o zamówienie publiczne.

Niepełne wykonanie planu w zakresie wynagrodzeń osobowych w 2021 r. wynika z (1) niższej kwoty wypłaconych odpraw emerytalnych i rentowych, w związku ze spadkiem o 30,8% liczby osób, które przeszły na emeryturę bądź rentę oraz (2) mniejszej liczby prac, wykonanych w godzinach nadliczbowych.

Kształtowanie się budżetu funduszu wynagrodzeń osobowych w latach 2012-2021 przedstawia tabela nr 10.

Tabela nr 10 Wynagrodzenia osobowe w latach 2012-2021 w tys. zł

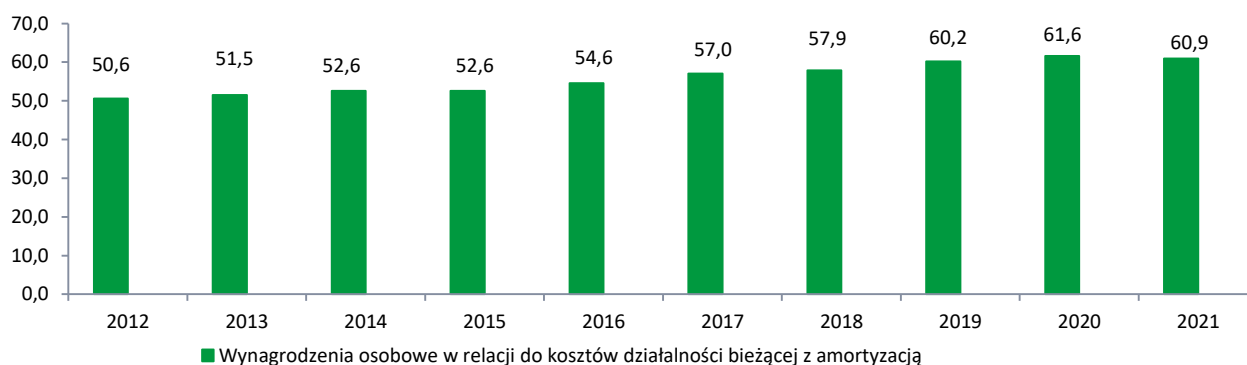
⁹ Ustawa z dnia 14 października 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na 2021 rok oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego [Dz. U. poz. 1901]

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Wynagrodzenia osobowe [plan]	2 102 250	2 102 250	2 102 250	2 106 460	2 243 492	2 454 873	2 454 873	2 815 288	3 086 415	3 286 415
wzrost r/r kwota	60 120	0	0	4 210	137 032	211 381	0	360 415	271 127	200 000
wzrost r/r %	2,9%	0,0%	0,0%	0,2%	6,5%	9,4%	0,0%	14,7%	9,6%	6,5%

Analiza danych z okresu 2012-2021 wskazuje, że coroczny wzrost budżetu na wynagrodzenia osobowe nie jest normą, co jest związane z ograniczeniami w ich zaplanowaniu wprowadzanymi przez Ministra Finansów na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej na dany rok. Budżet na wynagrodzenia osobowe na 2021 rok został również przez Ministra Finansów zamrożony na etapie prac nad projektem planu na poziomie roku 2020. Natomiast jego zwiększenie o 200 mln zł w trakcie roku z oszczędności w budżecie ZUS było działaniem jednorazowym, a skutki tych zmian nie mogły rodzić konsekwencji na lata następne.

Jak pokazuje analiza poniższego wykresu, długookresowa relacja kosztów wynagrodzeń osobowych do kosztów działalności bieżącej ogółem (z amortyzacją według stawek) systematycznie wzrastała, natomiast w odniesieniu do 2021 r. nastąpił spadek relacji o 0,7 p.p.

Wykres nr 13 Wynagrodzenia osobowe w relacji do kosztów działalności bieżącej z amortyzacją według stawek w latach 2012-2021 w %.

Drugą co do wielkości pozycję stanowiły **pozostałe wynagrodzenia** (0,5% kosztów wynagrodzeń), które w relacji r/r wzrosły o 1.303 tys. zł, tj. o 8,7%. Wzrost tych kosztów spowodowany był przede wszystkim wznowieniem działania sądów i liczby rozpraw sądowych po okresie obowiązywania ograniczeń rządowych spowodowanych epidemią i tym samym wzrostem należności dla radców prawnych reprezentujących ZUS z tytułu zastępstwa procesowego.

Na niższe wykonanie planu w zakresie wynagrodzeń pozostałych największy wpływ miało m.in:

- przejście przez część lekarzy konsultantów na prowadzenie działalności gospodarczej, co wpłynęło na spadek zawieranych umów cywilnoprawnych,
- ograniczenie szkoleń, w związku z trwającą pandemią, co przełożyło się na spadek liczby umów zleceń z wykładowcami szkoleń,
- brak chętnych stażystów do odbywania płatnych staży w Zakładzie.

3.6. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia

Koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń w 2021 roku ogółem wyniosły **690.271 tys. zł**, tj. 93,7% planu i stanowiły 12,8% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tej pozycji kosztów o 49.565 tys. zł, tj. o 7,7%.

Poniesione przez Zakład w 2020 i 2021 roku koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 11 Zestawienie kosztów ubezpieczeń i innych świadczeń za 2020 i 2021 r.

Treść	2020		2021		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm. tys. zł	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	640 706	93,8%	736 394	690 271	93,7%
Składki na ubezpieczenie społeczne	501 195	96,4%	550 473	538 004	97,7%
Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	55 690	89,2%	69 563	59 783	85,9%
Świadczenia socjalne	73 698	96,5%	76 197	71 958	94,4%
Inne, w tym:	10 123	40,9%	40 161	20 526	51,1%
- zakup usług zdrowotnych	2 443	18,0%	9 534	3 866	40,5%
- wpłaty na pracownicze plany kapitałowe	0	0,0%	17 348	8 646	49,8%

Dominujący wpływ na poziom kosztów ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń w 2021 roku miały koszty **składek na ubezpieczenia społeczne** (77,9% kosztów w tej grupie), które w relacji r/r wzrosły o 36.809 tys. zł, tj. o 7,3%, jako pochodna wzrostu funduszu wynagrodzeń.

Drugą co do wielkości pozycję stanowiły **świadczenia socjalne** (10,4% kosztów w tej grupie), które w relacji r/r spadły o 1.740 tys. zł, tj. o 2,4%, w związku ze zmniejszeniem przeciętnego zatrudnienia w Zakładzie.

Kolejną pozycję stanowiły koszty **składek na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy** (8,7% kosztów w tej grupie), które wzrosły r/r o 4.093 tys. zł, tj. o 7,3%, jako pochodna wzrostu funduszu wynagrodzeń.

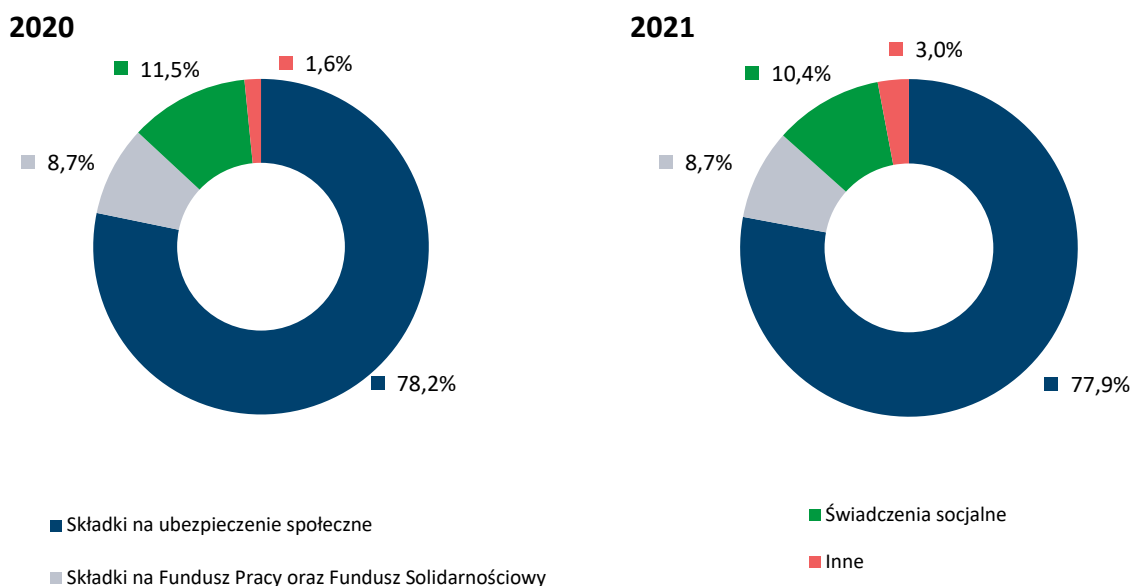
Tendencję wzrostową w tej pozycji planu wykazały również **koszty inne** (3,0% kosztów w tej grupie), które w relacji r/r wzrosły o 10.403 tys. zł, tj. o 102,8%, na co największy wpływ miały m.in:

- ponoszone od kwietnia 2021 roku koszty **wpłat na Pracownicze Plany Kapitałowe** („PPK”), na podstawie ustawy o pracowniczych planach kapitałowych¹⁰, w wysokości 8.646 tys. zł (koszty te nie występowały w 2020 roku),
- **koszty zakupu usług zdrowotnych**, które wzrosły r/r o 1.423 tys. zł, tj. o 58,2%, w związku z zakupem usług medycznych przeprowadzenia badań diagnostycznych (laboratoryjnych), w kierunku wykrywania zakażenia COVID-19 u pracowników Zakładu.

Strukturę kosztów ubezpieczeń i innych świadczeń w 2020 i 2021 roku prezentuje wykres nr 14.

¹⁰ Ustawa z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych [Dz.U. z 2020 r. poz. 1342]

Wykres nr 14 Struktura kosztów ubezpieczeń i innych świadczeń w 2020 i 2021 r.

Na niższe wykonanie planu finansowego na 2021 rok w zakresie ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń największy wpływ miały m.in:

- absencja chorobowa pracowników ZUS w czasie pandemii oraz korzystanie przez część z nich z zasiłków opiekuńczych, co wpłynęło na niższe koszty składek na ubezpieczenia społeczne,
- podwyżki płac, które spowodowały wzrost liczby pracowników, u których nastąpiło przekroczenie rocznej kwoty podstawy wymiaru składek (trzydziestokrotność), od której nie pobierane były na mocy przepisów prawa składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe,
- zmiany założeń rządu w zakresie terminu pełnego oskładkowania umów cywilnoprawnych – na etapie prac nad projektem planu uwzględniono zabezpieczenie skutków finansowych zapowiadanych zmian legislacyjnych, które finalnie nie zostały wprowadzone w 2021 roku,
- niższa niż zakładano liczba pracowników, którzy zadeklarowali chęć oszczędzania w ramach PPK, co przełożyło się na niższe od planowanych wpłaty na PPK.

W zakresie składek na Fundusz Pracy niższe wykonanie planu jest konsekwencją braku możliwości precyzyjnego oszacowania tego kosztu, z uwagi na liczne wyłączenia określone w art. 104a i 104b ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹¹, tj. zwalnijące pracodawcę z obowiązku opłacania tych składek m.in za osoby powracające z urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego (przez okres 36 miesięcy od powrotu), jak również za pracowników powyżej 55 (kobiety) i 60 (mężczyźni) roku życia. Niektóre z tych czynników mają charakter deklaracyjny, co dodatkowo potęguje problem z precyzyjnym oszacowaniem kosztów w tym zakresie.

¹¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, z późn. zm.

3.7. Pozostałe koszty

Pozostałe koszty (rodzajowe) za 2021 rok wyniosły **16.436 tys. zł**, tj. 49,3% planu i stanowiły 0,3% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o 3.339 tys. zł, tj. o 25,5%.

Poniesione przez Zakład w 2020 i 2021 roku pozostałe koszty w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 12 Zestawienie pozostałych kosztów za 2020 i 2021 r.

Treść	2020		2021		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm. tys. zł	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Pozostałe koszty rodzajowe, w tym:	13 097	34,9%	33 372	16 436	49,3%
- koszty reprezentacji i strojów służbowych	1 689	49,8%	4 500	3 159	70,2%
- zwrot kosztów przejazdu	5 053	43,9%	10 654	4 630	43,5%
- koszty podróży służbowych	3 790	25,0%	10 418	5 909	56,7%

W zakresie pozostałych kosztów rodzajowych, dominującą pozycją były **koszty podróży służbowych** (36,0% pozostałych kosztów), które r/r wzrosły o 2.119 tys. zł, tj. o 55,9%, co było spowodowane częściowym wznowieniem odbywania podróży służbowych przez pracowników po okresie ograniczeń związanych z pandemią.

Drugą co do wielkości pozycję stanowiły koszty związane ze **zwrotem kosztów przejazdu** (28,2% pozostałych kosztów), które r/r spadły o 423 tys. zł, tj. o 8,4%, w wyniku spadku liczby osób wzywanych na badania lekarskie ze względu na zwiększenie udziału orzeczeń lekarskich wydawanych wyłącznie na podstawie dokumentacji bez konieczności wzywania do osobistego stawiennictwa na badania lekarskie.

Jednocześnie w 2021 roku nastąpił wzrost **kosztów reprezentacji i strojów służbowych** (19,2% pozostałych kosztów) o 1.470 tys. zł, tj. o 87,0%, w związku z realizacją zadania wprowadzonego w trzecim kwartale 2020 r. tj. wypłatą ekwiwalentu za strój służbowy dla pracowników komórek obsługi klientów [w wysokości 2.662 tys. zł w 2021r.].

Na niższe wykonanie planu finansowego na 2021 rok, w zakresie pozostałych kosztów rodzajowych największy wpływ miało częściowe zniesienie wcześniejszych ograniczeń związanych z COVID-19, zarówno w zakresie liczby osób wzywanych na badania lekarskie, jak i w przemieszczaniu się pracowników.

3.8. Koszty finansowe

Koszty finansowe (łącznie z kosztami nieplanowanymi) za 2021 rok wyniosły ogółem **541 tys. zł**, tj. 27,1% planu. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o 12 tys. zł, tj. o 2,3%. Obejmowały one koszty finansowe planowane, które wyniosły 325 tys. zł, m.in. na zapłatę odsetek za zwłokę w spłacie zobowiązań wobec pracowników, natomiast koszty nieplanowane z tytułu ujemnych różnic kursowych wyniosły 216 tys. zł.

Poniesione przez Zakład w 2020 i 2021 roku koszty finansowe w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 13 Zestawienie kosztów finansowych za 2020 i 2021 r.

Treść	2020		2021		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Koszty finansowe	529	52,9%	2 000	541	27,1%

3.9. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne w 2021 roku wyniosły **5.217 tys. zł**, tj. 31,4% planu i stanowiły niespełna 0,1% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o 615 tys. zł, tj. o 13,4%. Pozostałe koszty operacyjne planowane wyniosły 5.201 tys. zł, natomiast 16 tys. zł stanowiły koszty nieplanowane z tytułu kosztów skutków zdarzeń losowych o charakterze nadzwyczajnym.

Poniesione przez Zakład w 2020 i 2021 roku pozostałe koszty operacyjne w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 14 Zestawienie pozostałych kosztów operacyjnych za 2020 i 2021 r.

Treść	2020		2021		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Pozostałe koszty operacyjne	4 602	35,4%	16 618	5 217	31,4%

Dominujący wpływ na poziom realizacji planu w tej grupie kosztów miały **koszty postępowań sądowych i egzekucyjnych od dochodzonych roszczeń i należności**, które stanowiły 81,5% pozostałych kosztów operacyjnych i w relacji r/r wzrosły o 489 tys. zł, tj. o 13,0%. Nie ma możliwości precyzyjnego ustalenia tych kosztów na etapie planowania, ponieważ powstają w oparciu o orzeczenia sądowe. W wyniku trwania pandemii COVID-19, wiele postępowań sądowych zostało przesuniętych z 2020 r. na 2021 r., a co za tym idzie zwiększyła się liczba wydanych wyroków, co przełożyło się na wyższe wykonanie planu.

4. WYDATKI INWESTYCYJNE

Realizacja planu inwestycyjnego za 2021 rok wyniosła ogółem **341.597,7 tys. zł**, co stanowi 53,6% planowanych środków, z czego na działalność związaną z informatyzacją Zakładu poniesione zostały nakłady w wysokości 270.674,5 tys. zł, tj. 51,5% planu. W analogicznym okresie 2020 roku wydatki inwestycyjne zostały zrealizowane w 70,1% planu.

Szczegółowe sprawozdanie z wykonania planu inwestycyjnego za 2021 rok stanowi odrębny dokument.

5. ODSETKI DO OFE

Za 2021 rok Zakład przekazał do OFE tytułem odsetek dotyczących zaległości z lat ubiegłych odsetki na kwotę 333 tys. zł. Równocześnie w tym samym okresie wartość odsetek wycofanych z OFE (za lata 1999-2020) wyniosła 1.551 tys. zł. W planie finansowym ZUS na rok 2021 na ten cel zabezpieczono środki w kwocie 28.659 tys. zł.

6. WYNIK FINANSOWY

W 2021 roku wynik finansowy Zakładu wyniósł 446.903 tys. zł. Na wysokość wyniku finansowego w 2021 roku miały wpływ przychody i koszty Zakładu szczegółowo opisane w części opisowej niniejszego sprawozdania. Wynik finansowy zaprezentowany w *Sprawozdaniu z wykonania planu finansowego ZUS za 2021 rok* różni się od wyniku zaprezentowanego w *Rachunku Zysków i Strat* tym, gdyż nie uwzględnia skutków wyceny bilansowej części składników aktywów i pasywów, w wyniku której dokonano odpisów aktualizujących oraz zawiązania lub rozwiązania rezerw.

7. ŚRODKI FINANSOWE

Na dzień 31.12.2021 r. Zakład dysponował środkami finansowymi (po wyłączeniu środków finansowych o ograniczonej możliwości dysponowania) ogółem w kwocie 1.282.704 tys. zł, z czego środki pieniężne wyniosły 775.585 tys. zł. Środki finansowe faktycznie uzyskane przez Zakład były wyższe od przyjętych w planie finansowym ZUS za rok 2021 o kwotę 751.058 tys. zł.

Nadwyżka środków finansowych, które znajdują się na rachunkach bankowych Zakładu wynika z (1) oszczędności uzyskanych w zakresie realizacji planu finansowego w latach ubiegłych oraz (2) realizacji nadzwyczajnych zasad zarządzania budżetem Zakładu w ramach realizowanego programu strategicznego „Optymalizacja budżetu”, który wpłynął na niższy poziom wydatkowanych środków w zakresie działalności bieżącej oraz inwestycyjnej.

8. ZOBOWIĄZANIA, NALEŻNOŚCI I ZAPASY

Wartość zobowiązań wg stanu na 31.12.2021 r. wyniosła 989.032 tys. zł, w tym: zobowiązań z tytułu rozrachunków 963.883 tys. zł oraz utworzonej rezerwy na odsetki z tytułu opóźnień w przekazywaniu składek do OFE dotyczących zaległości z lat ubiegłych – 24.547 tys. zł. Wartość zapasów wg stanu na 31.12.2021 r. wyniosła 10.521 tys. zł, a należności 42.121 tys. zł.

Wykonanie planu finansowego Zakładu w 2020 i 2021 roku w ujęciu wartościowym przedstawia tabela nr 15.

Tabela Nr 15 – Wykonanie planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za 2021 rok.

Część A. Dane u układzie memoriałowym

Poz.	Treść ¹⁾	Wykonanie za 2020 rok	2021		Wykonanie
			Plan wg ustawy budżetowej	Plan po zmianach	
w tysiącach złotych					
1	2	3	4	5	6
I	STAN NA POCZĄTEK ROKU:				
	Środki pieniężne	607 400	330 000	474 614	474 614
	Inne aktywa finansowe	1 201 664	1 000 000	1 013 971	1 013 971
	Należności	44 884	44 884	34 540	34 540
	Zapasy	8 885	8 885	12 639	12 639
	Zobowiązania, w tym:	707 573	676 181	719 198	719 198
	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	31 392	0	28 659	28 659
II	PRZYCHODY OGÓŁEM	4 786 899	4 791 441	4 791 441	4 946 568
1.	Odpis z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	3 865 499	3 865 499	3 865 499	3 865 499
2.	Odpis z Funduszu Emerytur Pomostowych	3 512	4 081	4 081	4 081
3.	Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS	260 686	233 531	233 531	294 883
	z tego:				
3.1.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na otwarte fundusze emerytalne	13 388	0	0	14 472
3.2.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	69 751	65 503	65 503	80 796
3.3.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne	177 546	168 028	168 028	199 615
4.	Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty:	442 977	443 863	443 863	483 325
4.1.	- rent socjalnych	98 200	97 002	97 002	103 625
4.2.	- zasiłków i świadczeń przedemerytalnych	12 382	12 674	12 674	10 597
4.3.	- świadczeń na rzecz kombatantów	24 462	26 916	26 916	20 184
4.4.	- świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS	17 848	18 851	18 851	18 683
4.5.	- obsługa pozostałych świadczeń	290 106	288 420	288 420	330 236
5.	Przychody finansowe	14 307	5 700	5 700	11 746
5.1.	- odsetki	14 029	5 700	5 700	11 640
6.	Pozostałe przychody	199 898	238 767	238 767	287 034
III.	KOSZTY OGÓŁEM	5 009 370	5 757 875	5 823 875	5 393 471
1.	Koszty według rodzaju	5 004 238	5 730 257	5 805 257	5 387 713
1.1.	amortyzacja w tym:	272 566	403 833	403 833	308 494
	- zakup wyposażenia o niskiej wartości	3 452	7 501	7 501	4 235
1.2.	- materiały i energia	109 837	170 300	155 778	114 605
1.3.	- usługi obce	841 004	1 245 873	1 126 737	932 391
1.3.1.	- usługi pocztowe i bankowe	287 717	404 871	404 871	343 123
1.3.2.	- usługi telekomunikacyjne	14 473	17 804	17 804	14 668
1.3.3.	- usługi związane z przetwarzaniem danych	270 848	422 034	355 034	297 280
1.3.4.	- pozostałe	267 966	401 164	349 028	277 320
1.4.	- podatki i opłaty, w tym:	27 194	42 028	39 028	23 987
1.4.1.	- podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	9 993	11 944	11 444	9 397
1.4.2.	- opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów	2 303	3 084	3 084	2 264
1.4.3.	- opłaty urzędowe	8 046	15 000	12 500	7 865
1.5.	- wynagrodzenia	3 099 833	3 113 115	3 310 115	3 301 529
1.5.1.	- osobowe	3 084 803	3 086 415	3 286 415	3 285 196
1.5.2.	- pozostałe	15 030	26 700	23 700	16 333
1.6.	- ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	640 706	708 736	736 394	690 271
1.6.1.	- składki na ubezpieczenie społeczne	501 195	514 700	550 473	538 004
1.6.2.	- składki na Fundusz Pracy	55 690	61 953	69 563	59 783
1.6.3.	- świadczenia socjalne	73 698	76 197	76 197	71 958
1.6.4.	- składki na Fundusz Emerytur Pomostowych		0	0	0
1.6.5.	- inne	10 123	55 886	40 161	20 526
1.7.	- pozostałe	13 097	46 372	33 372	16 436
2.	Koszty finansowe	529	2 000	2 000	541
2.1.	- obsługa długu		0	0	0
2.2.	- inne	529	2 000	2 000	541
3.	Pozostałe koszty	4 602	25 618	16 618	5 217

IV.	WYNIK BRUTTO (poz. II-III)	-222 471	-966 434	-1 032 434	-446 903
V.	OBOWIĄZKOWE OBCIĄŻENIA WYNIKU FINANSOWEGO				
VI.	WYNIK NETTO (poz. IV - V)	-222 471	-966 434	-1 032 434	-446 903
VII.	Nakłady na budowę, ulepszenie i zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	312 953	703 762	637 762	341 598
VIII.	STAN NA KONIEC ROKU:				
	Środki pieniężne	474 614	56 136	531 646	775 585
	Inne aktywa finansowe	1 013 971	0	0	507 119
	Należności	34 540	44 884	34 540	42 121
	Zapasy	12 639	8 885	12 639	10 521
	Zobowiązania, w tym:	719 198	676 181	719 198	989 032
	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	28 659	0	28 659	24 547

Część B. Dane uzupełniające

Poz.	Treść	Wykonanie za 2020 rok	2021		Wykonanie
			Plan wg ustawy budżetowej	Plan po zmianach	
w tysiącach złotych					
1	2	3	4	5	6
	ZOBOWIĄZANIA	719 198	676 181	719 198	
1	Inne w tym:	719 198	676 181	719 198	989 032
1.1.	- wymagalne	4	0	0	0
1.2.	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	28 659	0	28 659	24 547
	LICZBA ZATRUDNIONYCH (w przeliczeniu na pełne etaty)	43 037	45 426	45 426	42 849

Część C. Dane uzupełniające

Poz.	Treść	Wykonanie za 2020 rok	2021		Wykonanie
			Plan wg ustawy budżetowej	Plan po zmianach	
w tysiącach złotych					
1	2	3	4	5	6
	ZOBOWIĄZANIA według wartości nominalnej	719 198	676 181	719 198	989 032
1	Papiery wartościowe	0	0	0	0
2	Kredyty i pożyczki, w tym zaciągnięte od:	0	0	0	0
	- wobec sektora finansów publicznych	0	0	0	0
	- wobec pozostałych	0	0	0	0
3	Depozyty	0	0	0	0
4	Inne w tym:	719 198	676 181	719 198	989 032
4.1	zobowiązania wymagalne	4	0	0	0
4.2	z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	28 659	0	28 659	24 547